

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobkyň: **a) P. K., b) Ing. M. K.,** , obě zastoupené Mgr. Pavlem Starostou, advokátem se sídlem Štěpánská 380, Vizovice, proti žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje**, se sídlem třída Tomáše Bati 21, Zlín, za účasti: **I) RM REZIDENT s.r.o.**, se sídlem Nové sady 988/2, Brno, **II) REALVIDA s.r.o.**, se sídlem Nové sady 988/2, Brno, obě zastoupené Mgr. Nikolou Koncerem, advokátem se sídlem Jasenice 1253, Vsetín, **III) EG.D, a.s.**, se sídlem Lidická 1873/36, Brno, a **IV) CETIN a.s.**, se sídlem Českomoravská 2510/19, Praha 9, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 3. 2023, č. j. KUZZL 21980/2023, o námitce podjatosti soudců vznesené žalobkyněmi ve věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 29 A 28/2023,

t a k t o :

Soudci Krajského soudu v Brně JUDr. Zuzana Bystřická, JUDr. Marian Kokeš, Ph.D., a JUDr. Martin Kopa, Ph.D., **nejsou vyloučeni** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 29 A 28/2023.

Odůvodnění:

[1] Krajský soud v Brně (dále jen „krajský soud“) v řízení vedeném pod sp. zn. 29 A 28/2023 projednává žalobu podanou žalobkyněmi a) a b) proti v záhlaví specifikovanému rozhodnutí žalovaného. Tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání, jímž se žalobkyně domáhaly zrušení rozhodnutí Magistrátu města Zlína ze dne 4. 7. 2022, č. j. MMZL 082491/2022, kterým bylo výrokem A podle § 128 odst. 4 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), povoleno odstranění stavby „*stávající objekt řadového RD č.p. X, ul. K.*“ nacházející se na pozemku st. p. X v katastrálním území Z. a dále byl podle § 94p odst. 1 stavebního zákona schválen stavební záměr pro stavbu „*Výstavba bytového domu K. X, k.ú. Z., parc.č. X*“.

[2] Dne 25. 1. 2024 obdržel krajský soud od žalobkyň námitku podjatosti soudců JUDr. Zuzany Bystřické, JUDr. Mariana Kokeše, Ph.D., a JUDr. Martina Kopy, Ph.D., kteří by se měli podle příslušných pravidel obsažených v rozvrhu práce krajského soudu podílet na projednání a rozhodnutí této věci. Žalobkyně ve své námitce uvedly, že soudci opakovaně získávají poznatky o věci jiným způsobem než dokazováním při jednání, a to

z podání osob zúčastněných na řízení I) a II), které mají zájem na výsledku řízení. Žalobkyně důvodně pochybují o nepodjatosti soudců s ohledem na jejich rozhodování o podaných návrzích o přiznání odkladného účinku žalobě.

[3] V případě prvního usnesení o zamítnutí odkladného účinku žaloby ze dne 18. 5. 2023, č. j. 29 A 28/2023 - 92, uvedly, že se krajský soud podle nich ani neseznámil s obsahem žaloby. Upozornily rovněž na to, že toto usnesení Ústavní soud nálezem ze dne 31. 10. 2023, sp. zn. IV. ÚS 1641/23, zrušil. Pokud tedy krajský soud nerozhodoval na základě tvrzení obsažených v žalobě, musel podle nich rozhodovat na základě jiných skutečností. Dále se vyjadřují k usnesení krajského soudu ze dne 2. 10. 2023, č. j. 29 A 28/2023 - 182, kterým krajský soud zamítl opětovný návrh žalobkyň na přiznání odkladného účinku žaloby. Mají za to, že toto usnesení je nedostatečně odůvodněné, neboť se v něm krajský soud nevypořádal s jednotlivými námitkami a vzniklou újmu tak bagatelizoval. Nabývají přitom dojmu, že krajský soud upřednostnil tvrzení žalovaného a osob zúčastněných na řízení I) a II) a absolutně pominul tvrzení a důkazy označené žalobkyněmi.

[4] K usnesení ze dne 11. 12. 2013, č. j. 29 A 28/2023 - 213, v němž krajský soud po zrušujícím nálezu Ústavního soudu opětovně rozhodoval o přiznání odkladného účinku žaloby, uvedly, že krajský soud nerespektoval závěry vyslovené Ústavním soudem. Mají tak za to, že se krajský soud ani v tomto případě neseznámil s obsahem žaloby tak, aby mohl ve věci rozhodnout. Podle jejich názoru se krajský soud seznámil pouze s tvrzeními osob zúčastněných na řízení I) a II) a naprosto bagatelizoval jejich vlastní tvrzení. Mají tak pochybnost, jak se bude krajský soud zabývat jejich tvrzeními v samotném meritorním posouzení věci. Na závěr se vyjadřují k přípisu krajského soudu č. j. 29 A 28/2023 - 236, který obdržely dne 23. 1. 2024 a kterým je soud žádal o rychlé sdělení, zda vzhledem k vyjádření osob zúčastněných na řízení ze dne 12. 1. 2024 na podané žalobě nadále trvají. Na základě předchozího postupu krajského soudu žalobkyně mají za to, že příslušní soudci opakovaně využívají poznatků získaných z podání a příloh osob zúčastněných na řízení, a to před samotným jednáním ve věci, provedením důkazů a před možností žalobkyň vyjádřit se k těmto podáním. Soudci tak dle žalobkyň přejímají nekriticky podání a navrhované důkazy žalovaného a osob zúčastněných na řízení již před samotným jednáním ve věci. Nemají tak důvěru ve spravedlivé rozhodování těchto soudců.

[5] Soudci JUDr. Zuzana Bystrická, JUDr. Marian Kokeš, Ph.D., a JUDr. Martin Kopa, Ph.D. ke vznesené námitce podjatosti uvedli, že k účastníkům řízení, k osobám zúčastněným na řízení a ani k samotné projednávané věci nemají žádný poměr, pro nějž by měl být dán důvod pochybovat o jejich podjatosti. Námitky žalobkyň se týkají postupu krajského soudu v nyní projednávané věci; to ovšem není důvodem pro vyloučení soudců ve smyslu § 8 odst. 1 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). takovým důvodem není ani zamítnutí návrhu na přiznání odkladného účinku žaloby.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil vznesenou námitku podjatosti soudců JUDr. Zuzany Bystrické, JUDr. Mariana Kokeše, Ph.D., a JUDr. Martina Kopy, Ph.D. a dospěl k závěru, že není důvodná.

pokračování

[7] Na počátek je potřeba podotknout, že zástupce žalobkyně se o složení příslušného senátu krajského soudu (místo JUDr. Martina Kopy, Ph.D. byl v té době členem senátu JUDr. Faisal Husseini, Ph.D.) dozvěděl již dne 19. 4. 2023, přičemž dne 21. 4. 2023 krajskému soudu sdělil, že podjatost soudních osob nenamítá, neboť mu není známo, že by měly k věci jakýkoliv poměr. Námitku podjatosti žalobkyně podaly teprve dne 25. 1. 2024 v reakci na přípis krajského soudu č. j. 29 A 28/2023 - 236 a v reakci na předchozí postup krajského soudu při rozhodování o podaných návrzích na přiznání odkladného účinku žaloby. Žalobkyně tedy spatřovaly poměr jednotlivých soudců k věci teprve na základě jejich postupu během řízení. Vzhledem k této skutečnosti považuje Nejvyšší správní soud námitku podjatosti za včas podanou v souladu s § 8 odst. 5 s. ř. s., věty druhé před středníkem.

[8] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci „*vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*“ Podle § 8 odst. 5 věty čtvrté s. ř. s. musí být námitka podjatosti zdůvodněna a musí v ní být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je podjatost vůči konkrétnímu soudci dovozována.

[9] Garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce, patří mezi integrální součásti práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Nestrannost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky). Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen z opravdu závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezájatě a spravedlivě (srov. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 - 16).

[10] Nestrannost soudce je především subjektivní kategorií, vyjadřující vnitřní psychický vztah soudce k projednávané věci v širším smyslu (zahrnuje vztah k předmětu řízení, účastníkům řízení a jejich zástupcům). Pouze takto úzce pojímaná kategorie nestrannosti soudce by však v praxi stěží nalezla uplatnění vzhledem k obtížné objektivní přezkoumatelnosti vnitřního rozpoložení soudce. Kategorii nestrannosti je proto třeba vnímat širěji, tedy i v rovině objektivní. Za objektivní ovšem nelze považovat to, jak se nestrannost soudce pouze subjektivně jeví vnějšímu pozorovateli (v tomto případě žalobkyním), nýbrž to, **zda reálně existují okolnosti, které by mohly objektivně vést k legitimním pochybnostem o tom, že soudce má k věci určitý, nikoliv nezaujatý vztah.** Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 10. 2004, sp. zn. I. ÚS 370/04).

[11] Reálné pochybnosti o podjatosti soudce tak s ohledem na výše uvedené může vyvolat pouze konkrétní tvrzení žalobkyn týkající se vztahu soudců k projednávané věci, jejím účastníkům či osobám zúčastněným na řízení. Pro úsudek o podjatosti soudce a nemožnosti rozhodnout v důsledku toho nestranně a nezávisle není dostačující toliko obecné či subjektivní přesvědčení navrhovatele (v tomto případě žalobkyn).

[12] Soudcův poměr k účastníkům může být založen především příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, tj. vztahem přátelským (či naopak vzájemně nepřátelským), může jít také o vztah ekonomické závislosti (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2015, č. j. Nao 90/2015 - 17). Důvod podjatosti v těchto případech nastane i za situace, kdy se tento vztah navenek nijak neprojevuje (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 7. 2021, č. j. Nao 150/2021 - 40). Pokud však vztah soudce k dané věci nedosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebude schopen nezávisle a nestranně rozhodovat, je u osobnosti soudce třeba vycházet z premisy, že *„se jedná o profesionála, který dokáže oddělit svoje soukromé zájmy od rozhodovací činnosti, na které se podílí, a u něhož je vždy na prvním místě respektování profesní a osobní cti“* (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 6. 2010, č. j. Nao 46/2010 - 78).

[13] V nyní posuzované věci z argumentů uvedených žalobkyněmi Nejvyšší správní soud neshledal okolnosti, které by z objektivního hlediska měly vést k pochybnostem o podjatosti soudců JUDr. Zuzany Bystřické, JUDr. Mariana Kokeše, Ph.D., a JUDr. Martina Kopy, Ph.D.

[14] Tvrzené důvody podjatosti se týkají pouze způsobu rozhodování krajského soudu (zejména o návrhu na přiznání odkladného účinku žaloby). To však samo o sobě nezakládá objektivní důvod podjatosti soudce. Proti takovému postupu soudu se může účastník řízení případně bránit prostřednictvím zákonem předvídaných opravných prostředků (např. již dříve žalobkyněmi podanou ústavní stížností). Žalobkyně sice mají za to, že krajský soud přejímá nekriticky argumentaci osob zúčastněných na řízení, resp. žalovaného, a naopak jejich tvrzení ignoruje, z odůvodnění usnesení o nepřiznání odkladného účinku však není Nejvyššímu správnímu soudu zřejmé, že by soudci krajského soudu osobám zúčastněným na řízení či žalovanému jakkoliv „nadržovali“. Naopak jsou z daných usnesení zřejmé jeho vlastní úvahy, v nichž se jednotlivými tvrzeními zabýval. Co se týče toho, že se krajský soud seznamoval s jednotlivými skutečnostmi mimo ústní jednání, na němž se správně má provádět dokazování, je nutno podotknout, že osoba zúčastněná na řízení (jakož i zbylí účastníci řízení) má podle § 34 odst. 3 s. ř. s. právo předkládat jednotlivá písemná vyjádření a doručuje se jí návrh na přiznání odkladného účinku. Za účelem rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku žaloby se ani nenařizuje jednání, na němž by mělo být prováděno dokazování (vzhledem k 30denní lhůtě k rozhodnutí o tomto návrhu to ani není možné). Důvod podjatosti proto nelze spatřovat v tom, že by se soudci o dané věci dozvěděli konkrétní informace jinak než na nařízeném jednání. Jednotlivá tvrzení podpořená příslušnými listinami jsou totiž založena v soudním spise, z něhož se soudní osoby dozvěděly všechny relevantní informace. K tomu je navíc nutno dodat, že seznámení se s podáními účastníků je povinností soudu a je projevem kontradiktornosti řízení. Nejedná se však o dokazování.

pokračování

[15] S přihlédnutím ke shora uvedeným důvodům Nejvyšší správní soud rozhodl tak, že soudci Krajského soudu v Brně JUDr. Zuzana Bystřická, JUDr. Marian Kokeš, Ph.D., a JUDr. Martin Kopa, Ph.D., nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 29 A 28/2023.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 21. února 2024

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu